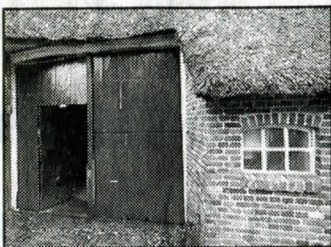

Potsenmaker Jan Koops borg 'trovvel' voorgoed op

Achterom is 't kermis

'Achterom is 't kermis'. K. ter Laan noteerde het ooit in zijn Nieuw Groninger Woordenboek. De jaren twintig. Hij gaf ermee aan dat 'achterom' meer betekent dan de acht letters suggereren. Achterom-komers hebben een streepje voor. Ze zijn van harte welkom!

Een passende naam derhalve voor deze - nieuwe - rubriek, waarin we het zoeklicht richten op streekgenoten, die op de één of andere wijze hun bestaan een stukje toegevoegde waarde gaven. Vanuit de meest uiteenlopende invalshoeken. Jan J. Ritzema gaat wekelijks bij hen 'achterom' voelt ze aan de tand.

Hebt u in uw kennissenkring kandidaten, zegt het ons. 'n Telefontje naar Jan J. Ritzema (050-3093383) is voldoende.

Vandaag Jan Koops uit Stadskanaal. Als Jan Plezier is hij al jaren te vinden op 'bruiloften en partijen'. Maar ook op jaarmarkten, braderieën en vergelijkbare samenkomsten. Een alternatief eenmans-orkest.

■ STADSKANAAL - De 'trovvel' ligt in de kast. Voorgoed. Schoongemaakt en wel. Dat was 't minste dat Jan z'n stuk gereedschap mee kon geven. Jarenlang waren ze schier onafscheidelijk en werden tonnen specie weggesmeerd.

Kundig en vakbekwaam. Tot het begin van deze zomer. „In mei hebben we de knoop doorgehakt,” vertelt Jan. „Ik kon mijn werk niet meer met mijn liefhebberij combineren. Als je veertig uur in de week hardop bezig bent en daarbij ook nog regelmatig een optreden moet verzorgen, kom je in de problemen. En 't werd ook nog eens alsmat moeilijker, omdat ik steeds vaker gevraagd word.”

Door **Jan J. Ritzema**

Jan Koops is muzikant. Een uitzonderlijke muzikant. 'Ausser Konkurrenz' zoals de Duitsers het zo treffend typeren. Concurrentie heeft hij niet. Ons land telt slechts één soortgenoot; in Twello. Lang geleden kreeg het 'ras' landelijke vermaardheid. Door een act van Wim Sonneveld. Nikkelen Nelis. Een met buikorgel en grote trom stoeiende potsenmaker. Jan Koops zag er wel wat in. Z'n tegenhanger in Twello niet minder. Al kozen beiden voor een geheel eigen benadering. De Gelderlander nam onvoorwaardelijk de uitmonstering van Sonnevelds Nelis over, terwijl Jan Koops zich in een boerenkiel hees. „Ook al,” licht de muzikale Kanaalster toe, „omdat ik vaak optreed zonder trom. Gewoon als accordeonist.”

Ochtendgloren

Vanavond bijvoorbeeld. In Roden. Ter gelegenheid van het begin van de Roder feestweek. Vanaf middernacht tot het ochtendgloren. En maandagnacht opnieuw. Om het begin van de vermaarde Roder markt muzikaal te begeleiden. Een drukke dag; vandaag. Eerst wacht nog een optreden in Ermelo. Het duurt morgen

▲ Jan Koops, bijgenaamd Jan Plezier, is helemaal klaar voor de Roder feestweek.

Foto: Hans Banus

wel even eer Jan weer aanspreekbaar is. Niet te vlug 'achterom'.

„Als ik na een hele nacht werken 's morgens thuis kom,” vult Koops aan, „ga ik eerst even rustig in de keuken zitten. Even een potje bier en dan na een half uurtje de koffer in. Ik moet eerst alles even van mij afgooien. Dan kan ik ook heel goed de slaap vatten.”

Koops' directe voorbeeld was een speelman uit Almelo, die hij eens zag optreden in Emmen. „Een man in een witte overall,” duikt hij terug in de geschiedenis. „Hij bleef me altijd bij.”

De Tukker kwam de Kanaalster andermaal op het netvlies

toen hij overwoog terug te keren in de amusementswereld, waar hij zo dominant aanwezig was geweest, maar die hij een aantal jaren terug teleurgesteld de rug had toegekeerd. Als vijftienjarige knaap startte hij al z'n muzikale loopbaan. Samen met een drummer op bruiloften en partijen. „Zonder versterker,” weet hij nog goed. „Zo recht voor z'n raap.” De jaren zestig. Vervolgens kwam het stemmingsorkest 'Ria en the Funny Boys'. De groep 'scoorde' met de plaat 'Grunneger Mollebonen' die aan de toenmalige burgemeestevan de Martinistad - Buiten - met veel decorum werd aangeboden. Maar de

stemming binnen het orkest verslechterde. „De neuzen stonden niet meer allemaal één kant op.” 't Luidde een roemloos eind in.

Jarenlang had Jan Koops geen trek meer de onderscheidene noordelijke podia te beklimmen. Hij had aan zijn troffel genoeg. Tot een jaar of acht terug. Toen opnieuw het idee ging leven, terug te keren in het metier van dans en deun. Als eenmansorkest. Op de rug een grote trom en voor de borst z'n vertrouwde accordeon. „Ik heb vijf jaar les gehad,” geeft hij aan, „een accordeon heeft voor mij geen geheimen meer.” Het plan was eerder geboren

dan in de praktijk gebracht. „Het heeft me heel wat denkwerk gekost,” kinkt het lachend. „Ik moest zelf alles uitdokteren. Er is niets voor in de handel.” Het gelukte. Althans, de ondernemende musicus meende dat hij z'n zaakjes keurig had geregeld. Het pakte 'even' anders uit. „Het was in Onstwedde,” zegt Jan en wederom een spontane lach. De nieuwbakken Nikkelen Nelis - „Ik noem mij Jan Plezier. Ik heet Jan en ik heb er enorm veel plezier in. Vandaar.” - was even te lichtzinnig voorbij gegaan aan het gewicht van de zware trom. „Vijfendertig kilogram,” vertelt hij, „daar moet je je niet op verkijken. En voor je gevoeld wordt zo'n ding steeds zwaarder.” Gebroken kwam Koops 's avonds thuis. Er volgde een keiharde training. Met 'volle bepakkings' van de kamer naar de keuken en van de keuken naar de schuur. Tot de conditie goed genoeg was om fluend enkele uren achtereen het gewicht te torsen.

Steds vaker weten organisatoren van feestelijkheden de ondernemende muzikant uit Stadskanaal te vinden. Tot in België en Duitsland. In februari negenennegentig duikt hij op in honderdduizenden Nederlandse huiskamers. Hij kijkt er nu al naar uit. Jan doet mee als speelman in het veelbekeken teevee-programma 'In de praktijk' van de Evangelische Omroep. „Tijdens een bruiloft,” verklaart Jan, „Je moet er beslist naar kijken. De moeite waard!” Al een jaar eerder werden de opnamen gemaakt. Een ervaring die 'meneer' Plezier niet graag had willen missen! „Hoe ze aan mij komen? Och, je moet rekenen, het woord gaat verder dan de man...”

92 19-9 98